

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อสภาวิชาชีพบัญชี” มีกรอบความคิดชัดเจน มีความถูกต้องสมบูรณ์ในเชิงวิชาการ จึงได้นำทฤษฎีและแนวคิดมาใช้ในการศึกษา ต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางทัศนคติ
2. สภาวิชาชีพบัญชี
3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
4. นิยามศัพท์

1. ทฤษฎีทางทัศนคติ

ในการศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อสภาวิชาชีพบัญชี ใช้ทฤษฎีและแนวความคิดเรื่องทัศนคติ องค์ประกอบของทัศนคติ ประเภทของทัศนคติ และการวัดทัศนคติ ดังต่อไปนี้คือ

1.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำที่ใช้กันมากในจิตวิทยาสังคม มาจากศัพท์ภาษาละติน “Aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้คล้าย ๆ กัน เช่น **Webster’s New Twentieth Century Dictionary (1971)** ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าทัศนคติ ไว้ดังนี้

1. หมายถึง ท่าที หรือสภาวะของบุคคลที่แสดงออกมา หรือมุ่งที่จะแสดงถึงสภาพการณ์เกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก และอารมณ์
2. ลักษณะท่าทางที่แสดงออก ความรู้สึก หรือความคิดที่แสดงอารมณ์ ความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
3. ความโน้มเอียง หรือความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นต้น

Thurstone (1967) อธิบายว่า ทัศนคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถบอกความรู้สึกของการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) กล่าวว่า ทักษะ ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นสิ่งของ เหตุการณ์ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอด

1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538)

1. ส่วนความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบซึ่งแสดงถึงความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Perception) และความเชื่อถือ (Beliefs) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนของความรู้ความเข้าใจเป็นความรู้และการรับรู้ที่ได้รับจากการผสมกับประสบการณ์โดยตรงต่อทัศนคติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหลายแหล่งข้อมูล ความรู้และผลกระทบต่อการรับรู้จะกำหนดความเชื่อถือ

2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ส่วนที่สะท้อนถึงอารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก (Feeling) ของบุคคลที่มีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสภาพอารมณ์จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ด้านบวกหรือลบ ซึ่งประสบการณ์จะมีผลกระทบด้านจิตใจ และวิธีซึ่งบุคคลปฏิบัติการใช้การวัดการประเมินผลถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยหลักเกณฑ์เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ยินดีหรือไม่ยินดี

3. ส่วนของพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึง ส่วนที่สะท้อนถึงความน่าจะเป็นหรือแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งต่อทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่ง

ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยสามองค์ประกอบนี้เสมอ แต่จะมีปริมาณมากหรือน้อยแตกต่างกันไป โดยปกติบุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติที่มีอยู่ แต่ก็ไม่ได้เสมอไปทุกกรณี ในบางครั้งเรามีทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้แสดงพฤติกรรมตามทัศนคติที่มีอยู่

1.3 ประเภทของทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ทัศนคติเชิงบวกหรือที่ดี เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกถึงความรู้สึก อารมณ์ จากสภาพจิตใจ ได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงานองค์กร สถาบัน การดำเนินการขององค์กรและอื่น ๆ

2. ทักษะคติเชิงลบหรือไม่ดี คือ ทักษะคติที่สร้างความรู้สึกลงไปใน การเชื่อมโยง ไม่ได้รับ ความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลง ระแวง สงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคล หนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และการดำเนินงานของ องค์กรและอื่น ๆ
3. ทักษะคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อ บุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กรและอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

1.4 การวัดทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติก่อนไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรมเป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การวัดทัศนคติจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่ แสดงออกทางภาษา และวัดในรูปความคิดเห็น การวัดทัศนคติของบุคคลอาจทำได้ดังนี้

1. ใช้วิธีการสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เช่น สังเกตพฤติกรรมของผู้ที่พูด ภาษาอังกฤษบ่อย ๆ อ่าน และฟังเทปภาษาอังกฤษเสมอ อาจสรุปได้ว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อ ภาษาอังกฤษ
2. ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การวัดทัศนคติวิธีนี้เป็นการสัมภาษณ์และการสนทนากัน การ สัมภาษณ์และการสนทนาก็ดี ย่อมช่วยให้มองเห็นทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์หรือคู่สนทนาได้
3. ใช้วิธีให้ตอบแบบสอบถาม การวัดทัศนคตินอกจากใช้วิธีการสังเกตแล้ว อาจใช้วิธีให้ ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายแบบ เช่น แบบของเซอร์สโตน แบบของกัทแมน แบบวัดหรือเครื่องมือที่นักจิตวิทยานิยมใช้กันมักอยู่ในรูปของแบบสอบถาม หรือแบบ สสำรวจที่เรียกว่าแบบวัดทางทัศนคติ

2. สภาวิชาชีพบัญชี

ตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 เริ่มมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในการดำเนิน ธุรกิจในปัจจุบัน ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวถึง “สภาวิชาชีพบัญชี” ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานที่กำกับดูแลนักบัญชีจากเดิมที่มี “สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย” เป็นผู้ควบคุมดูแล โดยสภาวิชาชีพบัญชีถือเป็นองค์กรอิสระที่กำกับวิชาชีพให้มีศักยภาพใน การสร้างความเป็นปึกแผ่น ขยายบริการ พัฒนาเทคโนโลยี สนับสนุนด้านวิชาการ เผยแพร่ความรู้ สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพ และ คุณธรรม มาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

2.1 วัตถุประสงค์และแผนงานหลัก

สภาวิชาชีพบัญชีดำเนินการตามวัตถุประสงค์แห่งข้อบังคับดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก
2. ส่งเสริมเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ ทางการบัญชีและวิชาการอื่นๆ
3. ส่งเสริมวิชาชีพทางการบัญชีให้มีมาตรฐาน
4. ให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์แก่บรรดา สมาชิกของสมาคม
5. ให้ความร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรม สาธารณประโยชน์ทั่วไป (ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ

การเมือง)

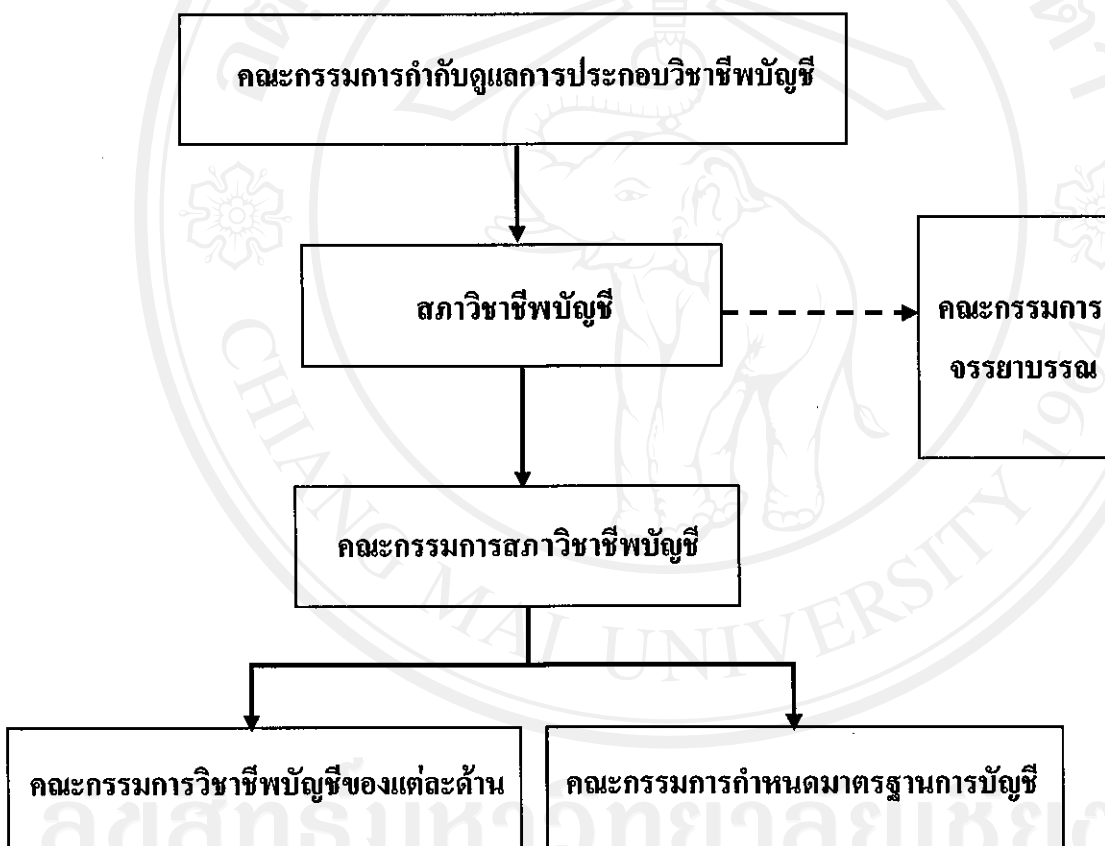
2.2 อำนาจหน้าที่

สภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กล่าวว่า สภาวิชาชีพมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
2. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
3. กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
4. กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
5. รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
6. รับรองปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
7. รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
8. รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
9. ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
10. ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

11. ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
12. เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
13. ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี
14. ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

2.3 โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างการบริหารสภาวิชาชีพบัญชี จะอยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.)

คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กอบ.)

คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กอบ.) ประกอบด้วยนายกสภาวิชาชีพบัญชีที่มาจากกรเลือกตั้งเลือกตั้ง จำนวน 1 ท่าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 22) คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีทุกด้าน มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 6 ท่าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 32) คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีที่มาจากแต่งตั้งจากมติของนายกสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 1 ท่าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 33) คณะกรรมการจรรยาบรรณจากการแต่งตั้งจากที่ประชุมใหญ่ จำนวน 1 ท่าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 50) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี ด้านกฎหมาย ที่มาจากแต่งตั้งด้านละ 1 ท่าน และกรรมการที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ จำนวน 5 ท่าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 22) รวมทั้งหมด 17 ท่าน โดยนายกสภาวิชาชีพบัญชี ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านต่าง ๆ และกรรมการอื่นไม่เกิน 5 คน จะถูกเลือกตั้งจากสมาชิกสามัญในการประชุมใหญ่ (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 22) โดยจะมีวาระดำรงตำแหน่ง 3 ปี (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 23) และอาจได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งได้อีก แต่ นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะอยู่ได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน และจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบวาระ ตาย ลาออก พ้นจากสมาชิกภาพ ขาดคุณสมบัติ หรือรัฐมนตรีมีคำสั่ง (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 24)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กอบ.) (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 28)

1. บริหารกิจการสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
2. กระทำกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชี
3. เสนอร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีในกิจการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ต่อที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี
4. จัดให้มีการประชุมใหญ่
5. ออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 32) มีประธานกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านต่าง ๆ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสามัญโดยที่ประชุมใหญ่สภา โดยมีจำนวนคณะกรรมการในแต่ละด้านอย่างน้อย 9 คนแต่ไม่เกิน 15 คน เว้นแต่ คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กอบ.) จะกำหนดเป็นอย่างอื่น คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละ

ค่านันคุณภาพสมบัติและลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

วิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน หมายความว่า วิชาชีพบัญชี 6 ด้าน ได้แก่ วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 4)

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

ประธานคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี (กมบ.) เป็นบุคคลที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเป็นผู้เลือกให้เป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีประกอบด้วยกรรมการที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) เป็นผู้แต่งตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า 7 คน และไม่เกิน 11 คน และมีผู้แทนจากกรมประกันภัย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวม 6 คน (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 33) คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 34)

1. กำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี
2. รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการกำหนด ปรับปรุง หรือพัฒนา มาตรฐานการบัญชี เมื่อได้รับแจ้งว่ามีปัญหาในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ หรือมีผลกระทบให้เศรษฐกิจของประเทศเสียหาย
3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดก็ตามที่มอบหมาย

คณะกรรมการจรรยาบรรณ

ด้านคณะกรรมการจรรยาบรรณนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) เป็นผู้แต่งตั้งโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 3 ปี ติดต่อกันไม่เกิน 2 วาระ (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 51) และจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบวาระ หรือตาย หรือลาออก หรือขาดคุณสมบัติ หรือที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิก

สามัญ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 200 คะแนนเสียง (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 52)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

เมื่อมีผู้ถูกกล่าวหาหรือปรากฏต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณว่า ผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้มีการสอบสวนพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้สิทธิการกล่าวหาที่สิ้นสุดลงเมื่อพ้น 1 ปี นับตั้งแต่วันที่รู้เรื่องผิดจรรยาบรรณนั้น และทั้งนี้ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ คณะกรรมการจรรยาบรรณ หรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้อง มาให้ด้วยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งบัญชีเอกสารต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการสอบสวนก็ได้

ผู้ถูกสั่งลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการกำกับดูแลวิชาชีพการบัญชี (กกบ.) ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่รับคำสั่งและถือว่าคำวินิจฉัยของ กกบ. นั้นเป็นที่สิ้นสุด การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุระงับการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เว้นแต่คณะกรรมการกำกับดูแลวิชาชีพการบัญชี (กกบ.) จะสั่งเป็นอย่างอื่น

โดยกรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการนั้น ถือเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.)

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.) มีองค์ประกอบทั้งหมดรวม 14 คน ดังต่อไปนี้ คือ (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 59)

1. ปลัดกระทรวงพาณิชย์ (ประธาน)
2. อธิบดีกรมการประกันภัย
3. อธิบดีกรมสรรพากร
4. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
5. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
6. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.
7. อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
8. นายกสภาวิชาชีพบัญชี
9. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
10. ประธานสมาคมธนาคารไทย
11. ประธานกรรมการหอการค้าไทย
12. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี 2 คน
13. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย 1 คน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลวิชาชีพการบัญชี (กทบ.) (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 60)

1. กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี
2. เสนอแนะให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวิชาชีพบัญชีที่กำกับดูแล
3. ให้ความเห็นชอบข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานการบัญชี และเรื่องสำคัญ (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 30 วรรคสอง และมาตรา 34 วรรคสาม)
4. พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 42 วรรคสอง)
5. พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพที่ถูกลงโทษจรรยาบรรณ (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 55 วรรคหนึ่ง)

2.4 สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี มี 4 ประเภท (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 12 ถึงมาตรา 15) ดังนี้

สมาชิกสามัญ ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และไม่มีลักษณะต้องห้ามทางด้านความประพฤติและสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน สมาชิกสามัญเท่านั้นที่มีสิทธิออกเสียงได้ในที่ประชุมใหญ่

สมาชิกวิสามัญ คือ บุคคลที่มีได้สำเร็จการศึกษาด้านการบัญชีที่มีสัญชาติไทยและไม่มีสัญชาติไทย ทั้งนี้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติเป็นที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยปฏิบัติงานสอบบัญชีในประเทศของตนได้ สมาชิกวิสามัญนั้นไม่มีสิทธิออกเสียง แต่มีสิทธิเข้าการประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพบัญชี

สมาชิกสมทบ คือ บุคคลที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือกำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาด้านการบัญชี มีสิทธิเข้าการประชุมแต่ไม่มีสิทธิออกเสียง

สมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีมติเชิญ

2.5 ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ข้อบังคับฉบับที่ 1 เรื่อง วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับ

ผู้มีสิทธิเสนอ

1. คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กทบ.)
2. สมาชิกสามัญเข้าชื่อกัน ไม่น้อยกว่า 100 คน

วิธีการ

1. ต้องระบุไว้ในระเบียบวาระการประชุม พร้อมร่างและแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า
2. กรณีสมาชิกสามัญเป็นผู้เสนอ ต้องแจ้งให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี พร้อมร่าง ไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนการประชุม โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) อาจแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาก่อนส่งร่างข้อบังคับ (ไม่เกิน 15 ท่าน) เพื่อพิจารณาก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่ได้ โดยเลือกกรรมการกลั่นกรองด้วยกันเป็นประธาน จากนั้นให้ตัวแทนมีสิทธิชี้แจงให้คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาหลักการและถ้อยคำ และให้เป็นที่ยุติ และจัดทำร่างเสนอที่ประชุมใหญ่ โดยระบุว่าเสนอโดยสมาชิกสามัญ ในกรณีที่กรรมการไม่เห็นด้วยหรือแย้ง ให้สงวนความเห็นไว้และบันทึกไว้ และมีสิทธิอภิปรายในที่ประชุมใหญ่ได้
3. ที่ประชุมใหญ่มีสิทธิเพิ่ม ตัดทอน หรือแก้ไข แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างข้อบังคับที่นำเสนอ
4. กรณีที่ได้มีการสงวนความเห็นไว้ ให้ที่ประชุมลงมติว่าจะเห็นชอบกับร่างข้อบังคับทั้งฉบับหรือไม่เห็นชอบ โดยไม่มีการอภิปราย

ข้อบังคับฉบับที่ 2 เรื่อง สมาชิกและการรับสมัครสมาชิก

1. สมาชิกสามัญ

คุณสมบัติ

1. อายุ 20 ปีขึ้นไป
2. สัญชาติไทย
3. ปริญญาตรีบัญชี

ลักษณะต้องห้าม

1. มีพฤติกรรมอันเป็นที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อวิชาชีพบัญชี โดยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเพิกถอนการขึ้นทะเบียน หรือถูกสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 49 แห่งพรบ. ใหม่นี้ หรือกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี เนื่องจากคณะกรรมการจรรยาบรรณได้อ้างว่าเป็นพฤติกรรมดังกล่าว
2. ถูกเพิกถอนหรือพ้นจากการเป็นสมาชิกเกินหนึ่งครั้ง
3. ต้องโทษจำคุกความผิดตามกฎหมายอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิดฐานบุกรุก) และความผิดเกี่ยวกับการจัดทำหรือรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จ ทั้งนี้ต้องพ้นโทษไม่น้อยกว่าห้าปี จึงจะสมัครเป็นสมาชิกสามัญได้

4. ต้องโทษจำคุกความผิดตามกฎหมายว่าด้วย การกู้ยืมเงินที่ถือโง่งประชาชน ว่าด้วย ธนาการ เงินทุน หลักทรัพย์ การพนัน ยาเสพติด ฟอกเงิน ทั้งนี้ต้องพ้นโทษไม่น้อยกว่าห้าปี จึงจะสมัครเป็นสมาชิกสามัญได้

5. ถูกลงโทษเนื่องจากเป็นผู้ล้มละลาย หุจจริต ทั้งนี้ต้องพ้นโทษไม่น้อยกว่าห้าปี จึงจะสมัครเป็นสมาชิกสามัญได้

6. เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นโรคที่แพทย์ 3 ท่านเห็นว่า จะเป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพ

2. สมาชิกวิสามัญ

สัญชาติไทย

1. อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
2. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือสาขาอื่น ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) เห็นว่าเหมาะสม

3. ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดสำหรับสมาชิกสามัญ

ไม่มีสัญชาติไทย

1. คุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ที่มีสัญชาติไทย และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ
2. สัญชาติของประเทศซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้

3. สมาชิกสมทบ

1. สัญชาติไทย
2. อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
3. ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ
4. วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ไม่ต่ำกว่า ปวส. ทางด้านการบัญชีหรือด้านอื่นที่มีการสอนวิชาการบัญชีเป็นหลักบริหารธุรกิจ (สาขาวิชาการบัญชี) หรืออนุปริญญาทางการบัญชี
5. อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบัญชี หรือด้านอื่นที่มีการสอนวิชาการบัญชีเป็นหลักบริหารธุรกิจ (สาขาวิชาการบัญชี)

การรับสมัครสมาชิก

1. ผู้ประสงค์สมัครเป็นสมาชิกให้ยื่นใบสมัครตามแบบที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด ณ ที่ทำการของสภาวิชาชีพบัญชีหรือสถานที่อื่นที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด หรือส่งใบสมัครทางไปรษณีย์โดยขอรับแบบฟอร์มใบสมัครหรือพิมพ์แบบฟอร์มใบสมัครจากระบบข้อมูลสารสนเทศที่สภาวิชาชีพบัญชีจัดบริการ พร้อมทั้งหลักฐาน ได้แก่ สำเนาการสำเร็จการศึกษา หรือหนังสือรับรองการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำเนาบัตรประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหนังสือราชการใด หรือสำเนาหนังสือเดินทางสำหรับผู้ที่มีสัญชาติไทย และรูปถ่าย 2 รูป กรณีชาวต่างชาติต้องแสดงหลักฐานว่าประเทศของตนยินยอมให้ไทยประกอบวิชาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้น
2. การสมัครต้องยื่นแบบพร้อมกับชำระค่าบำรุง อาจยื่นผ่านทางไปรษณีย์ หรือด้วยตัวเองก็ได้
3. หากไม่รับเป็นสมาชิกให้คืนค่าบำรุง โดยไม่มีดอกเบี้ย

กรณีสมาชิกสมาคมนักบัญชี

หากเลิกเป็นสมาชิกสมาคมนักบัญชี ให้สมาชิกของสมาคมนักบัญชีที่สมัครเป็นสมาชิกภายในเดือนมีนาคม 2548 ได้รับยกเว้นชำระค่าบำรุง

1. สมาชิกรายปี ได้รับยกเว้น 1 ปี โดยเริ่มชำระตั้งแต่ปี 2549
2. สมาชิกรายสามปี ได้รับยกเว้น 3 ปี โดยเริ่มชำระตั้งแต่ปี 2551
3. สมาชิกรายห้าปี ได้รับการยกเว้น 5 ปี โดยเริ่มชำระตั้งแต่ปี 2553
4. สมาชิกรายตลอดชีพ ได้รับการยกเว้น 10 ปี โดยเริ่มชำระตั้งแต่ปี 2558

ข้อบังคับฉบับที่ 3 เรื่อง ค่าบำรุงสมาชิก

ค่าบำรุงสมาชิก สรุปลักษณะสำคัญ ได้ดังนี้

1. สมาชิกสามัญ สมาชิกวิสามัญ เสียค่าบำรุงสมาชิกในอัตรา 500 บาทต่อปี ส่วนสมาชิกสมทบ เสียในอัตรา 300 บาทต่อปี
2. แบ่งการชำระค่าบำรุงสมาชิกเป็นแบบ 1 ปี 3 ปี และ 5 ปี (เลือกได้) โดยถือหลักปีปฏิทิน
3. สมาชิกสามารถชำระค่าบำรุงล่วงหน้าได้ภายใน 3 เดือนก่อนหมดอายุ และให้ชำระค่าบำรุงสมาชิกภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป
4. ไม่มีการคืนค่าบำรุงสมาชิกไม่ว่าด้วยเหตุใด
5. หากไม่ชำระตามกฎเกณฑ์ข้างต้น ให้ถอนจากการเป็นสมาชิก เว้นแต่จะมีหนังสือแสดงความจำเป็น เช่น ไปต่างประเทศ เจ็บป่วย เป็นต้น

6. หากยื่นคำนำรูดงสมาชิกภายในปี 2547 ให้เสียคำนำรูดงของปี 2548 เป็นต้นไป และได้รับการยกเว้นคำนำรูดงของปี 2547

ข้อบังคับฉบับที่ 4 เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง

1. นายกสภาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติ

นายกสภาวิชาชีพบัญชีต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็น

1. ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินการบัญชีในบริษัทจำกัด และหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีทรัพย์สินรวม 1,000 ล้านบาทขึ้นไป เป็นเวลา 15 ปีขึ้นไป
  2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยได้ออกความเห็นต่องบการเงินของบริษัทจำกัดไม่น้อยกว่าสองราย หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่มีทรัพย์สินรวม 1,000 ล้านบาทขึ้นไป ไม่น้อยกว่าสองราย หรือบริษัทมหาชนจำกัดดังกล่าวหนึ่งราย และบริษัทจำกัดอีกหนึ่งราย
  3. ผู้บริหารกิจการให้บริการด้านการบัญชีแก่องค์กรทั่วไปมาไม่ต่ำกว่า 15 ปี
  4. ผู้บริหารกิจการให้คำปรึกษาด้านภาษีอากรแก่องค์กรทั่วไปมาไม่ต่ำกว่า 15 ปี
  5. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐในระดับผู้บริหารสูงสุด หรือระดับรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี และปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีมารวมกันมากกว่า 5 ปีขึ้นไป
  6. อาจารย์ระดับรองศาสตราจารย์สอนวิชาบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาที่ราชการรับรอง ไม่น้อยกว่า 15 ปี
- ทั้งนี้ ข้อ 1, ข้อ 3 และข้อ 4 ให้นับเวลาปีรวมกันได้ โดยต้องมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ลักษณะต้องห้าม

1. เป็นบุคคลล้มละลาย
2. เคยถูกพักใช้หรือเพิกถอน หรือพ้นจากสมาชิกภาพตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือถูกเพิกถอนตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือเพิกถอนการให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีตามกฎหมายอื่น
3. เคยต้องโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต
4. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพราะทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
5. ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี หรือกระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต
6. เป็นข้าราชการการเมือง

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (แต่งตั้งโดยนายกสภาวิชาชีพบัญชี ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี 6 ด้าน ประธานคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี (กทบ.) และประธานคณะกรรมการจรรยาบรรณ)

คุณวุฒิและลักษณะต้องห้าม

1. สัญชาติไทย จบปริญญาตรีด้านบัญชีหรือกฎหมาย และมีประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 15 ปี

2. ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับนายกสภาวิชาชีพบัญชี

3. กรรมการ (จากการเลือกตั้ง)

คุณวุฒิและลักษณะต้องห้าม

1. สัญชาติไทย

2. ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวิชาชีพมากกว่า 10 ปี

3. ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับนายกสภาวิชาชีพบัญชี

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง

สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณ (คจ.) ประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 45 วัน และกำหนดวันประชุม

2. คณะกรรมการจรรยาบรรณ (คจ.) แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง (กอล.) ไม่น้อยกว่า 7 คน โดยให้มีสมาชิกสามัญไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

3. คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง (กอล.) กำหนดวันเวลา สถานที่รับสมัคร โดยให้ปิดประกาศและแจ้งสมาชิกทราบโดยทั่วกัน (ที่ทำการสภาวิชาชีพบัญชี รวมทั้งการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์)

4. การรับสมัครต้องไม่น้อยกว่า 5 วันทำการและวันสุดท้ายที่รับสมัครต้องก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 30 วัน

5. ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครต่อประธานคณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง หรือผู้รับมอบหมาย

6. คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง (กอล.) ตรวจสอบคุณสมบัติให้เสร็จภายใน 3 วันทำการนับจากวันปิดรับสมัคร

7. คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง (กอล.) ต้องแจ้งรายชื่อที่ปฏิเสธโดยเร็ว และผู้สมัครมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ กทบ. และต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 7 วันทำการ คำวินิจฉัยถือว่าเป็นที่สิ้นสุด

8. หากสมัครเป็นคณะในตำแหน่งต่าง ๆ คณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง (กอล.) จะกำหนดให้ผู้สมัครทุกคนในคณะใช้หมายเลขเดียวกันก็ได้

9. สมาชิกสามัญเท่านั้นที่มีสิทธิออกเสียง

10. การออกเสียงหากมีผู้ทักท้วงหรือสงสัยให้คณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง (กอล.) สอบสวน วินิจฉัยให้เร็วที่สุด และทำบันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน คำวินิจฉัยถือว่าเป็นที่สุด

11. เมื่อดำเนินการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้งตรวจนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเปิดเผย ณ สถานที่เลือกตั้งจนเสร็จ

ข้อบังคับฉบับที่ 5 เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธานคณะกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน

เรื่องทั่วไป

1. ให้แต่ละด้านมีประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี และกรรมการรวมกันคณะละ 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน เว้นแต่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

2. ให้ประธานแต่ละด้านมาจากการเลือกตั้งของที่ประชุมใหญ่

3. ส่วนกรรมการแต่ละด้านมาจากการเสนอชื่อ โดยประธานในค่านั้น โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.) ต้องให้ความเห็นชอบ

คุณสมบัติของประธานแต่ละด้าน

ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชีและด้านการบัญชีบริหาร

ต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็นผู้อำนวยการฝ่ายการเงินการบัญชีในบริษัท จำกัด และหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีทรัพย์สินรวม 1,000 ล้านบาทขึ้นไป เป็นเวลา 15 ปีขึ้นไป

ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี

ต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 15 ปี และได้เคยตรวจบริษัทจำกัด ไม่น้อยกว่าสองราย หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่มีทรัพย์สินรวม 1,000 ล้านบาทขึ้นไป ไม่น้อยกว่าสองราย หรือบริษัทมหาชนจำกัดดังกล่าวหนึ่งราย และบริษัทจำกัดอีกหนึ่งราย

ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการวางระบบบัญชี

ต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็น

1. ผู้บริหารในกิจการที่ให้บริการวางระบบบัญชีไม่น้อยกว่า 15 ปี และหรือ

2. ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินหรือฝ่ายการบัญชีในบริษัทจำกัด และหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีทรัพย์สินรวม 1,000 ล้านบาทขึ้นไป เป็นเวลา 15 ปีขึ้นไป และหรือ

3. อาจารย์ระดับไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์สอนวิชาบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาที่ราชการรับรองไม่น้อยกว่า 15 ปี

ทั้งนี้ข้อ 1, ข้อ 2 และ ข้อ 3 อาจนับรวมกันได้ โดยต้องมีระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป

ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการบัญชีภาษีอากร

ต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็น

1. ผู้บริหารในกิจการให้บริการให้คำปรึกษาด้านการภาษีอากร เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และหรือ

2. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับผู้บริหารสูงสุด หรือระดับรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ทั้งนี้ ข้อ 1 และ ข้อ 2 สามารถนับรวมกันได้ โดยต้องมีระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป

ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

ต้องเป็นสมาชิกสามัญ และเป็นหรือเคยเป็น

1. อาจารย์ระดับไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์สอนวิชาบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาที่ราชการรับรองไม่น้อยกว่า 15 ปี และหรือ

2. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับผู้บริหารสูงสุด หรือระดับรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ทั้งนี้ ข้อ 1 และ ข้อ 2 สามารถนับรวมกันได้ โดยต้องมีระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป

ลักษณะต้องห้ามของประธานแต่ละด้าน

1. เป็นบุคคลล้มละลาย

2. เคยถูกพักใช้หรือเพิกถอน หรือพ้นจากสมาชิกภาพตาม พรบ. ฉบับนี้ หรือถูกเพิกถอนตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือเพิกถอนการให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีตามกฎหมายอื่น

3. เคยต้องโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

4. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพราะทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

5. ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี หรือกระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต

6. เป็นข้าราชการการเมือง ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สภาท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

กรรมการในแต่ละด้าน

1. เป็นสมาชิกสามัญ
2. ปฏิบัติวิชาชีพบัญชีรวมกันมากกว่า 10 ปีขึ้นไป
3. ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับประธานแต่ละด้าน

วาระของประธานและกรรมการแต่ละด้าน

1. มีวาระคราวละ 3 ปี แต่ไม่ให้เกิน 2 วาระติดต่อกัน
2. การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ ที่ประชุมใหญ่จะต้องลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 200 เสียงให้ออกเพราะกระทำเสื่อมเสียแห่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

หน้าที่ของประธานและกรรมการแต่ละด้าน

ส่งเสริม ผดุงไว้ ให้ความรู้ ประสานงาน เป็นตัวแทนหรือปฏิบัติตามการมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่ หรือคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี (กวบ.)

ข้อบังคับฉบับที่ 6 เรื่อง ผู้ทำบัญชี

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติต้องห้ามของผู้ทำบัญชี มีดังต่อไปนี้

1. ผู้ทำบัญชีจะต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี (นอกเหนือจากที่ได้แจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า)

2. มีภูมิลำเนาในประเทศไทย ความรู้ภาษาไทย ไม่เคยต้องโทษจำคุก มีคุณวุฒิการศึกษา เช่นเดียวกับผู้ทำบัญชีตามประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

3. หากผู้ขอขึ้นทะเบียนเคยถูกลงโทษจรรยาบรรณ โดยถูกพักหรือเพิกถอน ต้องพ้นโทษจากการรับโทษตาม พรบ. วิชาชีพบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

4. ผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทย ต้องมีความรู้ทางมาตรฐานบัญชี และกฎหมายภาษีอากรไทย และต้องมีคุณวุฒิการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

5. ผู้ขึ้นทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมรายปี 500 บาท กรณีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ 300 บาท หากต่ำกว่าปริญญาตรี

6. การต่ออายุมีลักษณะเช่นเดียวกับค่าสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี คือ ชำระล่วงหน้าก่อน 3 เดือน หรือไม่ให้ล่าช้าเลยเดือนมกราคมในปีถัดไป หากไม่ชำระภายในเวลานั้น ให้ถอนชื่อออกจากทะเบียน เว้นแต่เกิดความจำเป็น เช่น เดินทางไปต่างประเทศ เจ็บป่วย เป็นต้น

ข้อบังคับฉบับที่ 7 เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยให้คณะกรรมการพิจารณาออกใบอนุญาต
2. ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกสามัญ หรือสมาชิกวิสามัญ ผ่านการทดสอบ ไม่เคยต้องโทษ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องด้านศีลธรรมอันดี ไม่เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้ขาดความเป็นอิสระ
3. ค่าธรรมเนียมรายปี ๆ ละ 1,000 บาท (นับจากวันที่ออกใบอนุญาต)
4. ชำระวันที่ยื่น และในงวดถัดไปให้ชำระก่อน 3 เดือน ก่อนเริ่มต้นของรอบใหม่
5. ผู้ที่ได้ยื่นค้างไว้กับคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) หรือสภาวิชาชีพบัญชี ก่อนวันที่ 31 ธันวาคม 2547 ให้ชำระค่าธรรมเนียม 200 บาท โดยให้มีผล 5 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต
6. กรณีที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) พิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้สภาวิชาชีพบัญชีรับมอมมา โดยนายกสภาวิชาชีพบัญชีอาจขอให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับคำขอแทน และส่งมอบให้สภาวิชาชีพบัญชี
7. ผู้สอบบัญชีปัจจุบันที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ หากสมัครเข้าเป็นสมาชิกสามัญ และชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อนที่ใบอนุญาตเดิมจะหมดอายุลง ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตตามพรบ. ใหม่ (หากมิได้ดำเนินการก่อนวันหมดอายุ ผู้สอบบัญชีอาจหมดสิทธิการปฏิบัติวิชาชีพอีกต่อไป นอกจากจะมีกฎเกณฑ์ใหม่ในอนาคต)
8. ผู้ที่ผ่านการทดสอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ให้ถือว่าได้ผ่านการทดสอบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ข้อบังคับฉบับที่ 8 เรื่อง การประชุมใหญ่และการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา

สิทธิการเข้าประชุม

สมาชิกทุกคนมีสิทธิเข้าประชุมได้ไม่ว่าประเภทใดและคราวใด

การเรียกประชุม

1. ให้มีการประชุมใหญ่ปีละหนึ่งครั้ง การประชุมคราวอื่นเรียกว่าการประชุมวิสามัญ
2. คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี (กวบ.) เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

3. สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่า 100 คน เข้าชื่อทำหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ โดยต้องกล่าวถึงวัตถุประสงค์ โดยนายกสภาวิชาชีพบัญชี ต้องเรียกประชุมภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำขอ

4. สมาชิกสามัญเท่านั้นที่มีสิทธิออกเสียง

วิธีการประชุม

1. ก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า 15 วัน ต้องมีหนังสือเรียกประชุมส่งไปยังสมาชิกทุกคน หรือประกาศทางหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับและหนึ่งวัน

2. องค์ประชุมไม่น้อยกว่า 200 คน

3. พิจารณตามวาระ นอกจากจะลงมติเป็นอย่างอื่น

4. ให้ยกมือขึ้นพื้นศีรษะเพื่อจะกล่าวถ้อยคำ ประธานอนุมัติจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และกล่าวต่อประธาน หากประธานไม่อนุญาตให้แจ้งเหตุผลที่ไม่อนุญาต

5. ถ้าคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี (กวบ.) ขอแถลงหรือชี้แจง ให้ประธานพิจารณา อนุมัติ และควบคุมเวลาตามความเหมาะสม หากเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับวาระ ประธานจะอนุมัติหรือไม่ก็ได้

6. ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี จัดทำบันทึกรายงานการประชุม

การอภิปราย

1. อาจจะให้ยกมือ หรือวิธีอื่นใด หรือวิธีลับหากที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วย

2. มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกสามัญคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เสาวลักษณ์ หนูสุวรรณ (2544) กล่าวว่า ทศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 ได้แก่ ทศนคติด้านความรู้ความเข้าใจ ส่วนใหญ่มีการรับรู้และเข้าใจต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 ค่อนข้างดี ทศนคติด้านความรู้สึกต่อการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 มีผลทำให้การจัดทำบัญชีมีความถูกต้อง และโปร่งใสมากขึ้น ส่วนทศนคติด้านพฤติกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อกำหนดบางประการหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี

ธิดารัตน์ วนพฤษาติลปี (2546) ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการออกแบบสอบถามไปยังสำนักงานใหญ่ สอบถามผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายในกลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน 41 ราย ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อคุณสมบัติและแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่ไม่ทราบว่าศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์กรุงเทพเป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทบังคับให้จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งไม่แน่ใจในเรื่องของความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อรายงานทางการเงินและความจำเป็นในการติดตามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลในองค์กร ทัศนคติด้านความรู้สึกรวมทั้งส่วนใหญ่มีความรู้สึกทางด้านบวกต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพราะเห็นด้วยกับประโยชน์ที่มีต่อนักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น และสาธารณชนทั่วไป คือ ทำให้บุคคลภายนอกเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการกำกับดูแลกิจการว่าจะได้ผลดีในทางปฏิบัติและช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจให้กับงบการเงินและสารสนเทศทางการเงินที่ออกสู่สาธารณะ แต่ไม่เห็นด้วยที่การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและได้ผลไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไปและเชื่อว่าคณะกรรมการตรวจสอบเหมาะสมกับธุรกิจขนาดใหญ่มากกว่าธุรกิจขนาดย่อม ส่วนทัศนคติด้านพฤติกรรมนั้นส่วนใหญ่ต้องการให้คณะกรรมการตรวจสอบเข้ามาดูแลให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดูแลให้บริษัทดำเนินงานตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากกว่าด้านอื่น ๆ

อัญชญา เหมวงศ์กุล (2546) ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการในการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจนิติบุคคลในจังหวัดลำปาง ได้แบ่งกลุ่มธุรกิจออกเป็น 3 ประเภท คือ ธุรกิจพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมและบริการ เก็บข้อมูลจำนวน 270 รายจากประชากร 1,160 ราย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทขนาดกลางและขนาดย่อม ทุนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท รายได้และสินทรัพย์ไม่เกิน 30 ล้านบาท มีการจัดทำบัญชีโดยสำนักงานทำบัญชี แต่ถ้าธุรกิจขนาดใหญ่การจัดทำโดยพนักงานของบริษัทเอง ผู้ประกอบการที่ใช้บริการสำนักงานทำบัญชีมีความเชื่อถือในสำนักงานในเรื่องการทำบัญชี การให้คำปรึกษา และสามารถติดต่อประสานงานได้เมื่อมีปัญหา และส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการจัดทำงบการเงิน เพื่อยื่นชำระภาษี ต่อกรมสรรพากรมากกว่าการนำไปใช้บริหารและตัดสินใจ ผู้ประกอบการที่ต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีเป็นเครื่องมือในการบริหารงานต้องมีความรู้ทางบัญชีในระดับดี มีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางบัญชีจึงจำเป็นต้องพึ่งพาสำนักงานทำบัญชี ดังนั้น จึงเสนอแนะให้มีการพัฒนาวิชาชีพบัญชีให้ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์ได้โดยภาครัฐต้อง

ดำเนินการช่วยสนับสนุนการจัดอบรม และสถาบันการศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อสร้างนักบัญชีที่มีคุณภาพ

4. นิยามศัพท์

สภาวิชาชีพบัญชี มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี

วิชาชีพบัญชี หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University —

All rights reserved